

Food and Agriculture Organization
of the United Nations

20
23

QAFOAZDA VƏ MƏRKƏZİ ASIYA ÖLKƏLƏRİNDƏ MILLİ VƏ REGIONAL SƏVIYYƏDƏ
ÇƏYİRTKƏLƏRƏ QARŞI MÜBARİZƏNİN TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİ ÜZRƏ FAO PROQRAMI
ÇƏYİRTKƏLƏRƏ QARŞI MÜBARİZƏDƏ TƏHLÜKƏSİZLİK TƏDBİRLƏRİ ÜZRƏ
2023-CÜ İLİN TƏQVİMİ

ÇƏYİRTKƏLƏRLƏ MÜBARİZƏ

Çəyirtkələr əkinlərə və otlaqlara ciddi ziyan vura bilər. Buna görə də, çəyirtkələrin kütləvi çoxalmasının qarşısını almaq, eləcə də əkin sahələrinə və otlaqlara vurula biləcək zərərin minimuma endirilməsi üçün mübarizə tədbirləri həyata keçirilir. Çəyirtkələrə qarşı mübarizə əsasən adi kimyəvi pestisidlərlə aparılır.

Çəyirtkələrə qarşı mübarizə aparən işçilər bu cür toksikli kimyəvi maddələrdən düzgün istifadə etmək, həmçinin insan sağlamlığına və ətraf mühitə mənfi təsirlərin aradan qaldırılması üzrə yaxşı təlimatlandırılmışlar. Buraya planlaşdırılmış mübarizə tədbirləri barədə yerli əhəlinin məlumatlandırılması da daxildir. Bununla belə, adi kimyəvi insektisidlərdən istifadə olunmasına baxmayaraq insan sağlamlığına və ətraf mühitə mənfi təsirlərin minimuma endirilməsi üçün təhlükəsizlik tədbirləri görülməlidir.

Bu təqvimdə yerli əhəli, fermerlər, çobanlar, arıçılar və bələdiyyələr üçün çəyirtkələrlə mübarizədə dərmanlamaların aparılmasından əvvəl, əməliyyatlar zamanı və sonra həyata keçirilməli olan təhlükəsizlik tədbirləri ilə bağlı əməli tövsiyələr verilmişdir.

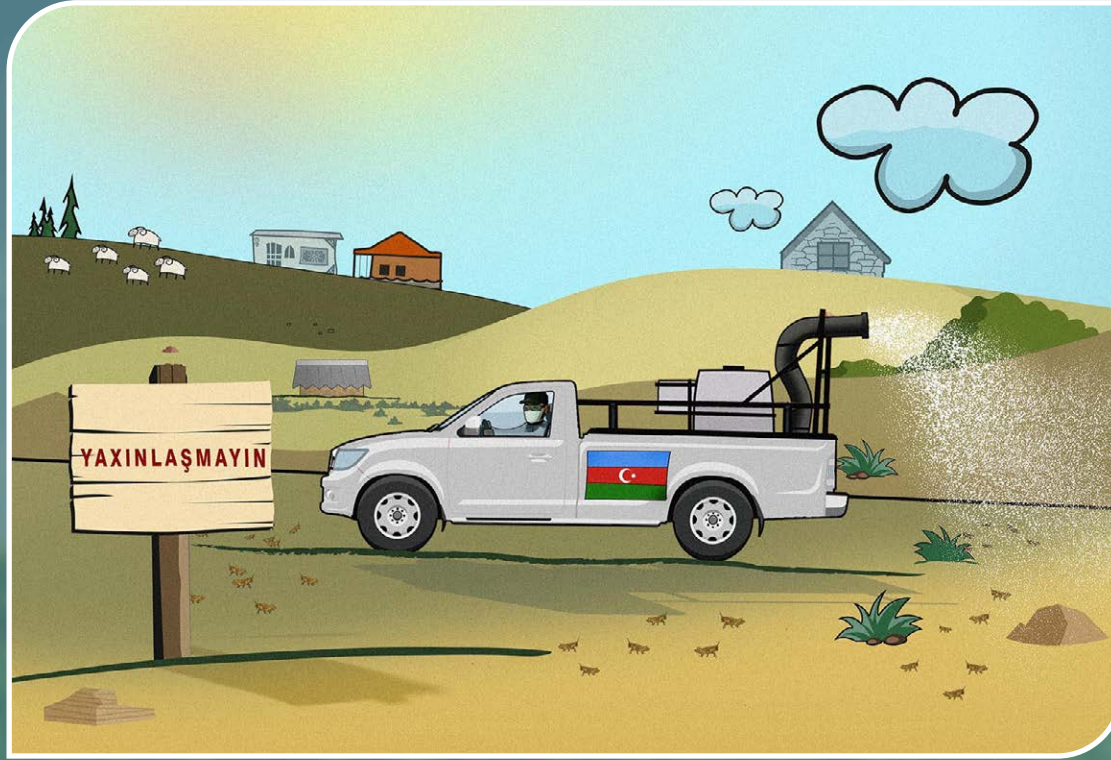
2023

YANVAR

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

FEVRAL

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	1	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	1	12

MƏSAFƏ SAXLAYIN

Ümumiyyətlə, çəyirtkərlə mübarizə kəndlərdən, təsərrüfatlardan və ya digər yaşayış yerlərindən uzaqda aparılır. Bununla belə, bəzi hallarda, insektisidlərin yaşayış yerlərinə yaxın olan ərazilərdə tətbiqinə zərurət yarana bilər. Çiləmə zamanı və çiləmədən dərhal sonra dərmanlamaların aparıldığı sahələrə yaxınlaşmayın.

Ehtiyatlı olun! Özünüzü və insanları pestisidlərin təsirindən qoruyun!

Çəyirtkərlə mübarizə qrupunun və/və ya yerli hakimiyyət orqanlarının təlimatlarına əməl edin. Çiləmə damcılarından yayınmaq üçün insektisidlərlə dərmanlama aparıldığı yerdən uzaq məsafədə dayanın! Dərmanlama aparan qrup və ya yerli hakimiyyət orqanlarından dərmanlama ilə bağlı göstəriş aldıqda, kənddə və ya evə yaxın ərazilərdə su quyularının və ya içməli su mənbələrinin üzərini brezent örtüklə örtün. Çiləmədən sonra ən azı 48 saat ərzində dərmanlanmış sahələrə daxil olmayın.

2023

MART

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
27	28	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	1	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9

APREL

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	1	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
1	2	3	4	5	6	7

MƏHSUL YIĞIMINDAN ƏVVƏLKİ DÖVRƏ RIAYƏT EDİN

Bəzən çəyirtkələrə qarşı mübarizənin kənd təsərrüfatı tarlalarında aparılması məcburiyyəti yaranır. Tarlanız insektisidlərlə dərmanlanmışdırsa, məhsul yığımından əvvəl minimum günlərin sayı qədər gözləməlisiniz. Bu, məhsulun “yığım əvvəli dövrü” adlanır. Məhsulun yığım əvvəli dövrünə riayət etsəniz, bitkilərdə pestisidlərin qalıq miqdarı istehlakçılar üçün risk yaratmayacaqdır.

Çəyirtkələrə qarşı dərmanlamada iştirak edən işçilər və ya kənd təsərrüfatı mütəxəssisləri məhsulun yığım əvvəli dövrünün müddətini sizə söyləyə bilər. Bu müddət istifadə edilən insektisiddən asılı olaraq fərqli ola bilər.

Qidamızın təhlükəsiz olması üçün: yığım əvvəli dövrə riayət edin!

2023

MAY

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	1	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	1

İYUN

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	1
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

MAL-QARANIN OTARILMASININ QADAĞAN OLUNDUĞU DÖVRƏ RIAYƏT EDİN

Çəyirtkələrə qarşı mübarizə tez-tez otlaqlarda aparıla bilər. Mal-qaranız insektisidlərlə dərmanlanmış otlaqlarda və ya yaxın ərazidə otarılsa, heyvanların dərmanlanmış sahələrə yenidən daxil olması üçün minimal günlərin sayı qədər gözləməlisiniz. Bu mal-qaranın otarılmasının qadağan olunduğu dövr adlanır. Gözləmə müddətinə riayət etsəniz, otlarda pestisidlərin qalıq miqdarının nə mal-qaranız, nə də qida kimi süddən və ya ətdən istifadə edən istehlakçılar üçün risk yaratmayacaqdır.

Çəyirtkələrə qarşı dərmanlamada iştirak edən işçilər və ya kənd təsərrüfatı mütəxəssisləri mal-qaranın otarılmasının gözləmə müddətini sizə söyləyə bilər. Bu müddət istifadə edilən insektisiddən asılı olaraq fərqli ola bilər.

Qidamızın təhlükəsiz olması üçün: mal-qaranın otarılmasının qadağan olunduğu dövrə riayət edin!

2023

IYUL

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	1	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

AVQUST

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	1	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10

BOŞ PESTISID QABLARINDAN TƏKRAR İSTİFADƏ ETMƏYİN

Boş pestisid qablarından qida məhsullarının, yağ və suyun saxlanması üçün istifadəsi təsadüfən münasib görünə bilər. Ancaq pestisid qalıqları yuyularaq təmizləndikdən sonra belə həmişə qablarda mövcud olacaqdır. Qida məhsullarının və ya içkilərin saxlanması üçün boş pestisid qablarından istifadə etməyiniz sağlamlığınız üçün təhlükəlidir. Boş pestisid qablarının təkrar istifadəsi üçün kifayət qədər təmizlənmə biləcəyini söyləyən şəxslərə inanmayın: Onlar təmizlənmirlər! Heç vaxt qablardan təkrar istifadə etməyin!

Tarlanıza və ya evinizə yaxın ərazidə boş pestisid qabları aşkar etsəniz, onları müvafiq qaydada utilizasiya edilməsi üçün Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin yerli qurumlarına qaytarın.

Ailənizin sağlamlığını qoruyun: boş pestisid qablarından təkrar istifadə etməyin!

2023

SENTYABR

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
1	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8

OKTYABR

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	1	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

BAL ARILARINI QORUYUN

Çayırtkələrə qarşı istifadə olunan adi kimyəvi insektisidlər bal arıları üçün zəhərlidir. Buna görə də, dərmanlanacaq sahələrdən, xüsusilə də bitkilərin çiçəkləməsi dövründə arı pətəklərinin çıxarılması vacibdir. Ümumiyyətlə, 3-5 km təhlükəsiz məsafə hesab olunur. Bal arılarını dərmanlanan əraziyə yaxın sahələrə yerləşdirməzdən əvvəl ən azı bir həftə gözləməlisiniz.

Əgər Siz arıçısınızsa, çayırtkələrə qarşı dərmanlamada iştirak edən işçilər və ya kənd təsərrüfatı mütəxəssislərinin təlimatlarına əməl edin. Əgər qonşuluqda çayırtkələrə qarşı mübarizə tədbirlərinin aparıldığını müəyyən etsəniz, dərmanlamada iştirak edən heyətə və ya yerli hakimiyyət orqanlarına arı yeşiklərinizin köçürülməsinin lazım olub-olmadığını öyrənmək üçün müraciət edin.

Arılar bitkilərin tozlanması və bal istehsalı üçün vacibdir: onları insektisidlərin təsirindən qoruyun!

2023

NOYABR

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

DEKABR

be	ça	çr	ca	cm	şə	bz
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Sürü əmələ gətirən və tək yaşayan çayırtkələr mədəni və yabanı bitən bütün növ bitkilərə hücum edərək kənd təsərrüfatı üçün ciddi təhlükə törədirlər. Çayırtkələrə qarşı ən yaxşı mübarizə strategiyası qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsidir. Bu tədbirlər çayırtkələrin inkişafının kəskinləşdiyi dövrlərdə qruplaşmasının daha tez müəyyənləşdirilməsi və təcili tədbirlərin görülməsi məqsədilə yaşayış yerlərinin monitorinqinin aparılması deməkdir. Belə halda mübarizə tədbirləri əkin sahələrinə faktiki təhlükə yaranmadıqda çayırtkələrin sayının əhəmiyyətli dərəcədə artmasına qədər davam etdirilə bilər.

Hal-hazırda çayırtkəkimilərə qarşı dərmanlamalar əsasən kimyəvi pestisidlərdən istifadə etməklə aparılır. Çayırtkələrə qarşı mübarizədə iştirak edən işçi heyət bu cür əməliyyatları insan sağlamlığına və ətraf mühitə mənfi təsirlərin qarşısı alınmaqla və ya məhdudlaşdırılmaqla yerinə yetirmək üçün hazırlanmışdır. Çayırtkələrə qarşı mübarizədə daha çox risk səviyyəsi aşağı olan insektisidlərdən- biopestisidlərdən, xitin sintezinin inhibitorlarından istifadə olunur ki, bunlar birbaşa çayırtkələrə təsir göstərir və digər çoxlu orqanizmlərə təsir etmir. Nəticədə, çayırtkələrə qarşı tətbiq edilən səmərəli mübarizə tədbirləri ətraf mühit üçün daha da təhlükəsiz olur.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatı (FAO) çayırtkələrin hücumunun qarşısının alınmasında, eləcə də çayırtkələrə qarşı dərmanlamaların insan sağlamlığı üçün təhlükəsiz olmasına və ətraf mühitə zərər dəyməməsinə görə Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinə dəstək verir.

ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) maliyyə dəstəyi ilə FAO tərəfindən hazırlanmış bu təqvim, əsasən çayırtkələr yayılmış rayonlarda yaşayan yerli əhali üçün təhlükəsizlik tədbirlərini özündə əks etdirir.

MALIYYƏ TÖHFƏSİ İLƏ:

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

